

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
 Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inse-
 rati ali oznani se zaračunajo po dogovoru;
 pri večkratnem inseriranju primeren popust.
 Upravništvo sprejema naročnino, inserate
 in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

125

MARIBOR, dne 16 decembra 1925.

LETO 1

V boju za slovensko vseučilišče.

Mislili smo, da se ne bo več povrnil boj za domače vseučilišče v Ljubljani. Dovolj ga je že bilo v preteklih desetletjih, posebno pa v zadnjih desetletjih, ko se je narod sam zavedal, da mora imeti svojo lastno najvišjo šolo, svoje vseučilišče. In kot sladek sad svobode v začetniških težavah narodove samostojnosti nam je v teh letih naše domače vseučilišče v Ljubljani. Zdaj pa, ko so ti početki našega vseučilišča pokazali veliko bodočnost, naj zaradi zgolj materijelnega vprašanja, ki pa je malenkostno, kar bomo dokazali, omahnemo nazaj? Ali naj izpustimo, kar deloma že držimo, po čemer pa smo stoletja hrepneli.

Pogled na nekdanji boj za slov. vseučilišče in na današnje prve uspehe, dosežene v največjih težavah, naj nas naredi borbene do popolne zmage, ki jo hočemo v tem zadnjem boju enkrat za vselej doseči!

Ko se naš narod še ni zavedal svoje narodne individualnosti, je kljub temu s svojimi naravnimi zmognostmi bil najboljši material za visoke šole. In čeprav najhen po številu in kulturno tlačen k tlom, je rodil sinove, velikane v Evropi, ki so nepobitne priče velike narodne duševne sile. V sredini našega naroda so bile v preteklih stoletjih visoke šole, nekatere le bogoslovne, druge pa tudi za svetno znanost. Omenjam jezuitski kolegij v Ljubljani, ki je bil leta 1596. ustanovljen z bogoslovno in modroslovno fakulteto in je obstojal do leta 1784. To leto so kolegij ukinili, vendar so ga na prizadevanje kranjskih deželnih stanov leta 1788. zopet otvorili, pa le z modroslovno fakulteto.

Za kratko dobo osvobodene Ilirije, ki jo je v življenje poklical Napoleon, je slovenski narod imel tudi svoje vseučilišče. To je bila osrednja šola, ki je bila leta 1811. izpremenjena v akademijo. Z Ilirijo pa je izginilo tudi vseučilišče. Obstojala je nadalje le še od prej vpeljana modroslovna fakulteta.

Leta 1848., po dnevih revolucije in narodnega prebujenja, je znova in še bolj glasno zrastle zahteva po vseučilišču. Kljub velikim naporom slovenskih narodnjakov, profesorjev in slovenskih dijakov-slušateljev, se ni dal odosti doseči. Ustanovili so le dve brezplačni stolici za pravoslovna (juridiška) predavanja. 10. marca leta 1849. je bilo prvo slovensko predavanje, ki ga je imel dr. Mažgon, mladi, zelo nadarjeni docent. »Novice« iz tistega časa poročajo, kako je to prvo slovensko predavanje razvnelo dušo prebujenega slovenskega naroda.

Pa kakor da so se ustrašili pred uspehi te drobtinice, ki je padla iz vladne mize Slovincem v prid. Ko je 25. avgusta leta 1849. dr. Mažgon umrl, star komaj 37 let, je vlada takoj izrabila to priliko in prestavila slov. juridiško stolicu v Gradec, kjer so se predavanja nadaljevala v slovenskem jeziku. A tudi tu so od 24. februarja 1854 popolnoma izostala. Zatonila nam je zvezda vodnica na kulturnem polju. Klicali smo jo vztrajno, leto za letom, posebno v času slovenskih taborov, pa tudi v državnem zboru na Dunaju. Vse zaman.

Krvice, ki so vedno hujše zadevale slovenske dijake na tujih vseučiliščih, so povzročile ponoven boj za lastno vseučilišče. Ta boj je v letu 1898. zajel ves narod. Toda vključno izrednemu in vsestranskemu naporu se ni moglo ničesar pozitivnega doseči. Deputaciji, ki naj bi to narodovo zadevo predložila na najvišjem mestu, so ostala vrata vedno zaprta. A narod od svojih zahtev ni popustil. Ponavljal jo je, posebno v letih 1901., 1905., 1908 in tik pred svetovno vojno.

Vojni metež v letu 1914—1918 je zagnil tudi vse delo za slovensko vseučilišče. Ni bilo borcev, odšli so na druge boje poljane. Toda v oni mogočni zahtevi po osamosvojitvi Slovencev v majniški deklaraciji, pa je bila skrita tudi zahteva po slovenskem vseučilišču.

Po prevratu leta 1918—1919 pa smo dobili svoje vseučilišče v Ljubljani. Tedaj so to uvideli tudi Hrvati in Srbi in radi privolili, da je v teh prvih letih bilo za ljubljansko vseučilišče določen večji znesek kot za Beograd in Zagreb. V proračunski dobi leta 1919—20 (do 31. maja 1920) se je za razvoj našega vseučilišča potrošil prvi obolus v znesku 1.250.000 D. Vseučilišče so začasno nastanili v nekdanjem kranjskem deželnem dvorcu.

Komaj pa je vseučilišče začelo živeti in kazati, da se bo razvijalo, pa so začeli z njim ravnati kakor s pastorkom. Oni prvotni idealizem je v Beogradu prenehal in začeli so misliti le na se, Ljubljana z vseučiliščem pa jim je bila — daleč, vedno dalje, vedno manj pri srcu. Ves čas do zdaj se je vedno večal boj za obstanek vseučilišča. Razne deputacije, pa poslanci in vsa javnost je morala od enega do drugega proračuna oz. dvonajstini prosjati, da se je dobilo vsaj najnujnejše!

Kako se je ravnalo z našim vseučiliščem, nam dovolj živo pokažejo te-le mrtve številke. Od leta 1919 do julija 1925 je izdala državna blagajna za beograjsko vseučilišče 110, 572, 392 D; za zagrebško 91,020.794 D; za ljubljansko 24,236.511 D. Pripomnimo pa k temu še

to, da je beograjsko vseučilišče dobilo tako velik del tudi od reparacij, pa ni mogoče natančno določiti, kako visoko vrednost; nadalje, da ima zagrebško vseučilišče že iz predvojne dobe precej popolno opremo, potem se bomo še posebno čudili, da državna blagajna odtrgava od svote, ki je minimalno določena za ljubljansko vseučilišče, še 120.000 D letne najemnine za deželni dvorec. Ljubljansko vseučilišče je dobilo od vse svote za vseučilišča v državi niti ne 10%, od vseh stroškov pa, ki jih je država v teh letih imela in ki znašajo 35.339 milijonov, pa komaj 0.069%!

Zelo nam je mučno to dejansko postopanje javno konstatirati, a moramo ga, ker ga ne maramo več molče prenašati. Največ plačujemo Slovinci davka, najbolj se udeležujemo kulturnega dela v državi, pa se nam hoče vzeti domače vseučilišče. V tem početju ni več državniška neprevdarnost, pač pa neka Slovincem nenaklonjena namera, skoroda kulturno nasilje, kakor ga je nekoč izvrševal Dunaj.

Ali pa je morda naše vseučilišče prazna šola, da se je ne izplača vzdrževati? Tudi to izpodbijamo! Naše vseučilišče ima zdaj pet fakultet: filozofsko, juridiško, teološko (katoliško), tehniško in medicinsko. Poslednja še ni popolna, ima še le 4 semestre. Na tehniški pa je še poseben geodetski tečaj. Organizacija vsega vseučilišča je izpeljana po vzoru beograjskega. Tehniška

V ministruvstvu trgovine so kar čez noč obdolžili inspektorja Dragišo Stojadinoviča, da shranjuje v svoji pisarni neke nepostavne akte ali da počenja neke nepostavnosti. Napravili so mu preiskavo, našli pa niso ničesar. To je na vsak način težko sumničenje in velika krivica za starega uradnika na tako važnem in odločilnem mestu.

Inspektor Stojadinovič je proti sumničenju in krivici tudi takoj nastopil, in sicer javno, potom listov. Za naše naziranje o uradništvu in uradniških zadevah je to neprimeren način obrambe. Vedeti je pa treba, da inspektorju ni ničesar drugega preostalo, ker je tudi ministruvstvo o sumu in o preiskavi izdalo javno obvestilo.

Inspektor razlaga javnosti, da je sum o njegovi nekorektnosti, o aktih, ki naj bi bili nepravilno pridobljeni itd., iz trte izvit in da so celo preiskavo inscenirali oni, ki so hoteli najprej iz njegove pisarne dobiti — to se pravi ukrasti stvari, ki so jim v korist, oziroma v škodo, potem pa njemu kot nasprotniku in korektnemu uradniku pokazati svojo moč, da bi jim ne bil več na poti pri raznih špekulacijah. V svoji izjavi je inspektor označil posebno skupino špekulantov pod vodstvom Rade Pašića ter trdil, da ta skupina po nepostavnih potih in na škodo države sebi pridobiva milijone.

Mladi Pašić je takoj na to odgovoril tudi v listu, da je inspektorja Stojadinoviča tožil sodišče radi obrekovanja ter da bi skupini špekulantov, če bi res obstajala, drage volje priporočil, naj pridobljene milijone stavi inspektorju Stojadinoviču na razpolago.

Takoj nato se je zopet oglasil inspektor. Najprej je ugotovil, da ga Rade Pašić še ni tožil in da torej laže, ko o tožbi govori, potem je pa še enkrat in še odločnejše zatrdil, da je pod vodstvom mladega Pašića res špekulativna, državni nevarna in škodljiva družba in naj se Rade Pašić ne norčuje, da bo njemu dal na razpolago pridobljene milijone, ampak naj rajše posreduje, da se ti milijoni čimprej vrnejo državi, kateri so bili vzeti. V potrdilo, da Rade Pašić res dela z milijoni na nepravilen način, navaja inspektor odlomek pisma, ki ga je Rade Pašić enkrat zaupno pisal finančnemu ministru dr. Milanu Stojadinoviču. V tem pismu se govori o veliki svoti 12 milijonov dolarjev, ki bi se dali dobiti od nekih ameriških finančnikov brez ameriške vlade, če bi prijatelj finančni minister izdal nekemu funkcionarju pri Narodni banki primerna navodila, ker je dotični funkcionar sam preveč plašen in neodločen.

Politične beležke.

V narodni skupščini teče že od ponedeljka razprava o aferi bivšega ministra pravde dr. Lukiniča. Predlog za izročitev sodišču je z zastopniki Davidovičevega in Jugoslovankega kluba podpisal tudi zastopnik HSS kluba v preiskovalnem odboru dr. Šibenik, ni pa gotovo, če bodo radičevci tudi glasovali za ta predlog. Za izročitev je potrebna dvetretjinska večina in najbrž bo prodrli predlog, da dr. Lukinič sicer ni korektno postopal, a da se ga ne more izročiti sodišču. — tgr.

Komisija za ureditev medvojnih ameriških dolgov in za najem ameriškega posojila je po zadnjih vesteh svoje potovanje odgodila, ker smatra vlada, da bi se posojilo lažje dobilo po sprejetju proračuna in nekaterih važnih zakonov. — tgr.

Obisk kraljevega para v Zagrebu. Na dvoru v Beogradu se delajo velike priprave za obisk kraljevega para

fakulteta obsega razne oddelke, ki so drugod samostojne fakultete. Posebno važen je montanistični oddelek, ki je edini te vrste v državi.

Število vpisanih slušateljev kaže razvoj in razmah našega vseučilišča do zdaj:

Vpisanih je bilo leta 1919—20 v zim. semester 533, letni semester 767; leta 1920—21 v zim. semester 1068, letni semester 1051; leta 1921—22 zim. semester 1255, letni semester 1162; leta 1922—23 zim. semester 1257, letni semester 1166; leta 1923—24 zim. semester 1301, letni semester 1160; leta 1924—25, zim. semester 1376, letni semester 1206. — O stanju letošnjega zimskega semestra še niso izdali uradnih poročil. Čim jih prejmemo, jih objavimo. Te številke kažejo, da vseučilišče naravnost skokoma napreduje in to kljub — nenaklonjenosti Beograda.

Dana so torej krasna znamenja, da se more naše vseučilišče razviti v popoln univerzitetni zavod. Prosvetno ministruvstvo, ki ni za to tu, da ovira prosvetni razmah v državi, ampak da ga podpira, naj nikar ne išče raznih pretvez, da bi se to naše vseučilišče ukinilo.

Slovenija, ki je toliko bojev za vseučilišče prestala, ki je končno zmagala, bo z vso ljubeznijo, pa tudi skrajno odločnostjo branila svoj najvišji zavod, kakor levinja svojega mladiča. In vi, ki vas kličemo brate, Srbi in Hrvati, ali nas boste v tej skrbi res pustili same?

Značilna afera

V tem pismu se omenja kot nekaj mešetar tega imenitnega denarnega posla znani diplomat Spalajkovič.

»V državi, kjer sin vladnega predsednika piše taka pisma finančnemu ministru, ne more biti ne zaupanja v dosedanjost in ne brezskrbnosti pred bodočnostjo«, pravi užaljeni inspektor Stojadinovič. Kjer se gre za milijarde dolarjev in dinarjev, ne bi smelo biti tolike intimitnosti med sinom vladnega predsednika in med finančnim ministrom. To ni za nobeno stran priporočljivo, pa naj bi bil finančni minister še tako vesten in pošten. Res je, da se zveze med ljudmi in prijatelji ne morejo prepričati in da niso greh, a res je tudi, da intimitne prijateljske zveze v takih zadevah ne predstavljajo nič dobrega za državo. Vsak, ki o njih kaj ve, ima pravico do raznih kombinacij na škodo države in njenemu ugledu.

Na koncu svoje izjave inspektor ponovno poziva Rade Pašića, naj ga toži, če pa noče, bo pa sam gledal, da pride cela stvar pred sodnijo. Inspektor še navaja, da je pred dobrim poldrugim letom sam tožil Rade Pašića, a da se je ta pred razpravo nekam skril, da sodišče ni vedelo za njegovo bivališče in da mu je potom službenih listov razglašalo, da je obtožen in da mu bo sama sodnija odredila zagovornika.

Na vse to daje Rade Pašić prav slab odgovor, češ, da se je citiralo neko pismo, ki je bilo spisano in namenjeno v čisto drugem smislu. Rade Pašić še meni, da je ravno on kot sin vladnega predsednika smatrał za svojo dolžnost, opozoriti finančnega ministra na neko ugodno posojilo v državno korist.

To prepiranje in razkrivanje v mnogih ozirih žarko osvetljuje naše razmere, zlasti pa nam razkriva izvore velikega bogastva gotovih beograjskih krogov in vzroke mnogih velikih izdatkov, ki jih mora kriti izmozgano in obupano ljudstvo. Mladi Pašić smatra za svojo dolžnost kot sin vladnega predsednika, dati nasvete finančnemu ministru. A kakšni so ti nasveti? — Ljudstvo je revnejše od dne do dne, državni izdatki so vedno večji, davčna bremena tudi, Rade Pašić je pa kljub svoji znani razsipnosti težek bogataš. Iz tega se pač dovolj jasno vidi, komu služijo njegovi nasveti. — Vladni predsednik, oče njegov, sam prav dobro pozna to koristno nasvetovanje. Saj je ob neki priliki rekel: »Težko meni biti njegov oče, a lahko njemu biti moj sin.« — »Najhujše je pa nam«, pravijo državljani, — »radi očeta in sina.« — tgr

v Zagrebu. Kralj in kraljica odpotujeta s spremstvom 20. t. m. iz Beograda ter dospeta 21. t. m. v Zagreb. Baje namerava kralj ostati v Zagrebu do konca januarja. Z kraljevim parom prideta v Zagreb princ Pavle in njegova soproga, ki se stalno nastanita v tem mestu.

SPORI MED RADIKALI.

V radikalnem poslanskem klubu se že dolgo časa upira vodstvu skupina kmetskih poslancev. Ta skupina črpa svojo odpornost iz razpoloženja svojih volilcev. Kadar se v klubu obravnava kakšna važna kmetska zadeva, je vedno hud boj med kmetskimi poslanci, ki se zavedajo svoje odgovornosti pred volilci in med ono skupino radikalov, ki do svojih volilcev ne poznajo nobene obveznosti, ki predstavljajo samo bankratski in špekulativni svet ter se zanašajo, da jim bo ob volitvah Pašić že nekje preskrbel mandate. Ta radicalska skupina se radi tega tudi tako trdno oklepa Pašića.

Odpor kmetskih poslancev pa doslej še ni prišel ravno daleč preko klubskega praga, ker je vodstvo še vedno znalo nezadovoljne poslance pregovoriti, naj se podvržejo. Pregovori in potolaži se jih pa vedno na ta način, da se jim zagotavlja, kako se bodo protikmetske nakeane in odredbe v praksi točno izvajale le pri prečanih, dočim bo v njihovih volilnih okrožjih ostalo vse bolj pri starem.

Poleg kmetske je pa prav važna in tudi vedno agilnejša struja Ljube Jovanovića, ki ma precej načelne podlage, odnosno razlike od vodilne Pašičeve struje. Zadnji čas vodstvo kluba Jovanovićevo strujo naravnost izziva k vedno večji aktivnosti. Na zadnji klubovi seji je Ljuba Jovanović poročal, kako je bil za njim v Zagreb, ko je šel na shod, poslan detektiv, ki se je v hotelu naselil poleg njegove sobe in je vestno pazil na to, kdo k njemu prihaja. Predsednik kluba Ljuba Živković je po naročilu ali pa iz lastne neprevidnosti Ljubi Jovanoviću pikro odgovarjal, kar je dalo povod, da je tudi Ljuba Jovanović spravljal na tapet razne afere in zadeve zadnjega časa. Grajal je zlasti neumestnost in neokusnost spora z brogarskim sindikatom, ki ga je izzval prometni minister Radojević.

O tej zadevi je govoril tudi bivši prometni minister Stanić, ki je povdarjal, da se državi mnogo škoduje na ugledu, ko je došlo v tem sporu že tako daleč, da predstavniki brogarskega sindikata imajo prometnega ministra za lažnjivca, ta pa predstavnike brogarskega sindikata za lopove.

Proti predsedniku kluba Živkoviću je nastopil tudi poslanec Kocić, ki se v zadnjem času že ponovno punta, nanj je pa planil njegov tekmeč iz volilne dobe poslanec Dragović. Dragović je Kociću očital, da vrši zlorabe ne samo kot advokat, ampak tudi kot poslanec. Poslanec Kocić je odvrnil, da je vse to, kar se njemu očita, nič proti temu, kar počenjajo mnogi Dragovićeve prijatelji, odnosno ljudje, ki bi hoteli voditi klub in stranko.

O sporih med radikali piše »Balkan« med drugim sledeče: »Gospod Nikola Pašić nima v nobeni drugi stranki tako zagriženih in zahrbtnih nasprotnikov, kot v radikalni. Kakor hitro izbere med radikali sebi primerne in modre sotrudnike v težkih državnih in narodnih zadevah, takoj skočijo na noge zavideži in sebičneži med radikali, da izbranega onemogočijo ter tako na koncu izolirajo in onemogočijo tudi g. Pašića. Ali ni bil tak slučaj z g. Lazo Markovićem, z g. Velizarjem Janakovićem in nekaj časa tudi z gospodom Ninčičem in Stojadinovićem? Čemu so služile vse kampanje potom »Smotre« in »Narodne Tribune«, ki sta radikalna lista ali vsaj lista nekaterih radikalov? Hotelo se je kompromitirati in onemogočiti vse najboljše sotrudnike gosp. Pašića ter jih nagnati tako daleč, da ali položijo orožje ali pa obrnejo hrbet gospodu Pašiću ter preidejo na stran onih, ki skušajo gospodu Pašiću iztrgati vodstvo.« — tgr

Ljuba Davidović o položaju.

Na kongresu demokratske stranke, ki se je vršil v nedeljo v Beogradu, je Ljuba Davidović prav zanimivo označil današnji režim, posebej pa še radikale, ki so pravi njegovi nosilci:

Značilno za naše razmere je že to, da imamo skoraj vsak dan kako vest o sinu vladnega predsednika, ki je zapleten v kako afero. V naši državi se ustava ali ne spoštuje, ali pa naravnost tepta. Tepta se celo pri izvrševanju njenih odredb s tem, da se sprejemajo zakoni, ki ne odgovarjajo intencijam ustave, ali se pa zakoni, ki bi odgovarjali ustavi, teptajo. Posebno kruto je poteptana ustava z zakonom o tisku, ki je menda najbolj nazadnjaški v celem svetu. Drugo kruto teptanje je zakon o taksah, po katerem se plačujejo velike takse

SUMLJIVA OSEBA (SUMLJIVO LICE).

Komedija v treh dejanjih. Spisal Branislav Nušić. Poslovenil J. Vidmar. Režija: Rado Železnik.

Po bosanski okupaciji je vzrastle naraščaj srbskih pisateljev, ki bi nekako predstavljali moderni realizem pri Srbih. Začutili so v sebi novo društveno kritiko in pisatelji iz Bosne so dali srbskemu realizmu novo vsebino. Znana so imena iz te dobe: Branislav Nušić, Borislav Stanković, Svetozar Čorović, Ivo Čipiko in Petar Kočić.

Branislav Nušić, rojen 1864. v Beogradu, kjer je tudi dokončal gimnazijske študije in je prebil eno leto na univerzi v Gradcu in je bil pozneje kot dramaturg kraljevskega gledališča, ima mnoge zasluge v dramatikli. Večina njegovih dram kaže, da mu ni toliko za literarno vrednost kot pa za scenski učinek, v katerem se zabava sam z igralci in občinstvom vred. Njegovi feljtoni, pripovedke in humoreske stremijo samo za hipnim učinkom. Mnogo je v njih duhovitosti, beograjskega kolorita, prepletenega z živo besedo, ki je dobro razvrščena in pomešana s scenami in humorjem, ki vsak hip potegne maso za sabo. Dobro so vzobljkovani posamezni tipi, čeprav tu in tam nedostaja harmonije v masah in celoti.

Pred kratkim je tukajšnje gledališče uprizorilo premiero »Sumljive osebe«. Čeprav je avtor te komedije spisal v svojem 46. letu književnega delovanja okrog 25 komadskih del, pripravljen za gledališki repertoar, in bi vsa njegova dela zbrana v celoti štela okrog 800 tiskanih pol v osminki, vendar spominja »Sumljiva oseba« zelo na Gogolevega »Revizorja«.

»Sumljiva oseba«, to je prvo in prva oseba brez osebnega opisa in drugo: to je oseba, ki jo težko najdeš, toda državni interesi zahtevajo, da jo najdeš. In sedaj nastane vprašanje, kako da jo najdeš in kako spoznaš med tolikimi osebami, kdo je sumljiva oseba. To je ravno tako, kakor na sestanku več žensk. Snidejo se žene, deset, dvajset, trideset žen. No pa mi reči, katera izmed njih je poštena? Ti sam mi ne veš povedati, katera izmed njih je poštena, ali za Boga šele, katera je nepoštena! Naj še omenim, da fi-

Preiskušana zdravila

največkrat
aspirinove tablete "Bayer"

se mnogokrat ponarečajo. Da se obvarujete pred ponarejenimi izdelki, zahtevajte vedno le originalni zavoje "Bayer" (ploščnati kartoni s 6 ali 10 tabletami) s modro-belo-rdečo varstveno znamko. Odklanjajte vse druge zavoje.

za šole, dočim ustava pravi, da je šola svobodna. Zboračni zakon je sicer svobodoumen, a se ne izvršuje, če ravno zahteva ustava svobodo zborovanja in govora.

Sram me je govoriti o zadnjih volitvah, ki so se vodile z devizo — razganjanja shodov, presipavanja kroglic in falsifikatov. Teptajo se tudi zakoni o občilih in ponekod se odstavljajo občinski predstojniki, ki niso radikali.

Davidović je tudi razložil, kako je v nasilju prvič Pribičević kot prosvetni minister. Pod njim je bila poteptana avtonomija vseučilišča, beograjsko vseučilišče je zasedla policija, prelivala se je kri omladine, profesorji svetovnega slovesa so bili vrženi iz službe. Minister prosvete je postopal z učitelji, kot bi bil minister policije. Njegovo ministrstvo je sploh postalo policijsko. V par mesecih je bilo premeščenih 560 učiteljev.

Svobode ni več. Če prvemu policaju pade na um, da te zapre, to tudi stori in ne bo nikomur za to odgovarjal. Težko danes onemu, ki pride v zapor pri takih policijskih organih. Njegova nedolžnost je lahko jasna kot beli dan, ostal bo pa zaprt in marsikaj se mu lahko pripeti v zaporu. — Navedel je več slučajev, da so ljudje radi mučenja v zaporih umrli, da so se iz obupa sami usmrtili, a to ne samo v južnih krajih, kjer je samovolja na višku, ampak tudi v centru Srbije. Krivci vseh teh zločinov pa niso kaznovani. Svoboda je propadla radi tega, ker se upravno osebje nastavlja iz strankarskega vidika. Tako imamo v enem kraju srezkega načelnika, ki je bil prej sluga, v drugem bivšega žandarskega podnarednika, dočim diplomirani pravnik ne dobijo primerne državne službe in morajo opravljati telesno delo.

Zunanjo politika se vodi tako, da ne odgovarja dostojanstvu naše države in našega naroda. Minister Ninčič je vedno »sluga pokoran« in ne ve, da je v zunanji politiki potrebno načelo: Vernost za vernost — prijateljstvo za prijateljstvo.

Pravi sporazum je politika, ki jo je iskreno in lojalno vodila demokratska stranka. Pašić je bil proti sporazumu in je kot tak šel tudi v volitve, ki so pa pokazale, da je naš narod za sporazum, ker so stranke sporazuma dobile za 350 tisoč glasov več kot pa stranke nacionalnega PP bloka. Med osmim in devetim februarjem je pa Pašić postal sporazumaš, in sicer samo za to, da ne izgubi oblasti, ker se že od nekdaj ravna po

lozofira pisar Zika v »Sumljivi osebi«: »Če imaš srce, ne moreš imeti hlače!«

Zdi se mi, da je prevod dober. Tukajšnji igralci pa so napravili iz prevoda pravo kanibalščino.

Scenarija je bila povoljna. Iz tretjega dejanja je prav zadišalo po vojaških pisarnah, po neredu in zaduhlem ozračju, v katerem mora prebivati korumpirano uradništvo.

Igralcem bi vobče priporočal, da bi malo predelali kako slovensko slovnico s poglavjem o fonetiki in da bi se izognili vsem dialektom in bi uveljavili v gledališču književni jezik. Človek prenese marsikaj, a teh različnih kranjskih in štajerskih »sprah« se navsezadnje tudi marsikdo preobije. Slovensko gledališče imamo in zahtevamo slovenski književni jezik.

V splošnem je opaziti, da posamezni igralci ne sledijo živim besedam in da se posamezni deli odigravajo čisto sami zase brez njih, brez njihovega notranjega dovteta. Igralec si »naguli« nekaj odstavkov, celo posamezne monologe in jih zdrdra kot stroj s priučeno gledališko tehniko in mimiko. Ni dovolj podati samo značaj tiste in druge osebe, ampak je treba tudi s tisto in drugo osebo živeti, zamenjati samega sebe z nečim drugim in v njem živeti. Premnogokrat ima človek vtis, da se nahaja pri kakšnem diletantskem odru, ne pa v mariborskem gledališču. Dela in truda je treba, pa gre!

Najbolje je izpeljal svojo vlogo gospod Tomažič (Miladin). Tudi gospod Križ (Joso), gđc. Savinova (Marica), gospod Urvalek (Tasa), gospod Pirnat (Zika), gospod Rasberger (Viča) in gospod Železnik (Djoka) so dokaj povoljno rešili svoje naloge. Aleksa in Spasa nista mogla priti do pravega izraza, ker ju je pisatelj iz svoje zadrege spravil na oder, Milislav je imel težave z rokami in se je v dveh dejanjih brez potrebe pokazal čisto drugega. Jerotije in Andja pa nista imela sreče v glasu, dinamiki in gradaciji.

Občinstvo, ki ga ni bilo ravno preveč, se je krohotalo in zabavalo nad vrednimi in nevrednimi, slanimi in neslanimi dovtipi.

oni strani, kjer je oblast. Radičevci so napravili veliko napako, da so po sporazumu s pravimi prijatelji in zavestniki začeli pogajanja z radikali. Če bi Radičeva stranka počakala še mesec ali dva, bi bil PP režim gotovo padel in potem bi bilo za Radiča in njegovo stranko mnogo boljše in dostojnejše udeleževati se na vladi. Radikali sedaj trdijo, da je sedanja vlada v duhu Stojana Protića, prej so pa Protića pobijali z najgršimi intrigami in radi koruptnih afer mladega Pašića je sam Protić pisal staremu Pašiću, da so med njima porušeni vsi mostovi.

Davidović je prepričan, da bo narod napravil konec nasilju in korupciji. Lepe tradicije radikalne stranke gotovo niso popolnoma propadle, tragedija je pa v tem, da dobri in pošteni ljudje v tej stranki nimajo hrbtnice, da bi se zravnali in nastopili. Pašića lahko hvalijo, kolikor hočejo, morajo mu pa povedati: Delo Vaše in delo Vaše skupine ni v interesu države. Umanjnite se in pustite, da Vas zamenjamo. Naša država, kakor danes stojijo stvari, je v veliki nevarnosti. Med brati je potreben mir in sporazum na temelju pravice, enakosti in enakopravnosti. — tgr

Dnevne novice.

Društvom Prosvetne zveze! Društva so si zastavila veliko nalogo, širiti med narodom prosveto. Zato uporabljajo vsa mogoča sredstva. Gotovo na najvažnejše in najuspešnejše ne bodo pozabila, to je na naše časopise: »Slovenskega Gospodarja« in »Našo Stražo«. Sploh se ne more pojaviti kako živahnejše društveno življenje, razen po časopisih, ki napravijo ljudi ukaželjne in jih kar vodijo v društva. V teh časopisih je nadalje popisano vse društveno delovanje in se v njih vrši agitacija za društvene prireditve. Čimbolj bosta torej »Slovenski Gospodar« in »Naša Straža« v Vašem kraju razširjena, temboljše za Vaše društvo. Zato Vas vabimo na vstrajno in odločno agitacijo za »Slovenskega Gospodarja« in »Našo Stražo« v smislu navodil, ki jih objavljamo na drugem mestu. Kdor dela za razširjenje naših listov, dela za ljudsko prosveto.

Krajnim odborom SLS! Težko je Vaše delo, posebno kadar je treba za eno ali drugo stvar od hiše do hiše agitirati. Olajšate si to delo, pa storite to le enkrat na leto, potem pa naj hodi na mesto Vas vsaki teden v vsako hišo »Slovenski Gospodar« in kjerkoli mogoče tudi »Naša Straža«. Stranka bo močna le po močno razširjenem časopisju. Naša načela bodo zmagovita, ako jih teden za tednom vcepja v dušo naših ljudi naš časopis. In pristaši bodo zavedni in zvesti, ako bodo poučeni po pravih poročilih naših listov. Skličite takoj sejo in edina točka razgovora bodi: na delo za naše časopise, za »Slovenskega Gospodarja« in »Našo Stražo«. Agitirajte za naše liste od hiše do hiše, od osebe do osebe. Najboljše je, ako agitacijo izvršite vsaj do novega leta, da bodo novi naročniki liste dobivali že od prve številke prihodnjega leta. — Izvršilni odbor SLS v Mariboru.

Proslava kraljevega rojstnega dne se bo vršila po celi državi zelo slovesno. Dopoldne, dne 17. t. m. se vrše po cerkvah slovesne službe božje in nato v večjih mestih vojaške parade. Oblasti in šole bodo ta dan praznovale.

Izgon jugoslovanskega žurnalista iz Italije. Italijanske oblasti so izgnale iz Rima tamošnjega dopisnika »Večernje pošte« ter ga odgnale preko meje v Francijo. Izgon se je izvršil na povelje Mussolinija, in sicer radi člankov, katere je pošiljal Milan Krljević svojemu listu. Fašisti so vrldi v njegovo stanovanje ter ga prisilili, da jim je sledil takoj na kolodvor; spremljali so ga do meje. Od tu je Krljević poslal italijanskemu kralju brzogovoren protest ter vrnil vsa odlikovanja, katera je dobil v italijanski vojski v bojih proti Avstriji.

Novosadski most »padel v vodo«. Med Novim Sadom in Petrovaradinom je svojčas obstojal most, ki je bil velikanskega pomena za celo Vojvodino. Bil je edini most za običajen promet preko Donave v naši državi. Pred leti je narasla Donava ta most podrla. Naša država je na račun reparacij naročila iz Nemčije novo mostno konstrukcijo. Nemška firma je poslala svoje inženjerje in delavce, ki so pričeli s predpripravami za graditev. Tekom prihodnjega leta bi bil most že gotov. Sedaj je pa nastal spor med ministrstvom trgovine in firmo, ki je most gradila in sicer radi pogodbe, ki je bila svojčas sklenjena med reparacijsko komisijo in omenjeno firmo. Spor se je tako poostiril, da je firma nenadoma ustavila delo, odpoklicala delavce in inženjerje ter že ves dobavljeni material zopet naložila na ladje ter odpeljala. Tako je novosadski most zopet »padel v vodo«.

Letalska nesreča v Kotoru. Dne 11. t. m. se je dogodila v Kotoru težka letalska nesreča, pri kateri so se tri osebe smrtno ponesrečile. Ob 7. uri zjutraj se je dvignil hidroplan s piloti-podčastniki: Franc Guardijanom, Josipom Zupaničem in Julijem Petrikom. Vsled nepojasnjenega vzroka je nad Gnjevičem motor nenadoma odpovedal in letalo se je strmoglavilo v morje. Petriku se je posrečilo skočiti iz letala in težko ranjen je splaval na obrežje, dočim sta ostala dva letalca zginila z aparatom v globini. Potegnili so ju iz morja že mrtva in tudi Petrik je podlegel zadobljenim poškodbam.

Po treh letih aretiran defraudant. Te dni je bil v Beogradu aretiran dijak Rude Kahnič, ki je pred tremi leti pri Anglo-jugoslovanski petrolejski družbi defraudiral večjo svoto denarja ter pobegnil v Nemčijo. Sedaj se je vrnil v Beograd, misleč, da je njegov zločin že pozabljen. Detektivom je postal sumljiv radi razmeta-varja denarja, katerega je trošil po raznih barih. Aretirali so ga in na policiji so ugotovili, da so dobili v roke že dolgo časa iskanega plička.

Turčija za mirno rešitev mosulskega vprašanja. — Turčija je predložila nov načrt za mirno rešitev mo-

Ako piješ „BUDDHA“ čaj, vživaš še na zemlji raj!

sulskega vprašanja. Turški zastopnik Rušdi bej se mu-
di v Parizu, da pridobi francosko vlado za načrt Tur-
čije, ki zahteva sklenitev obmejne pogodbe z Anglijo,
razdelitev spornega mosulskega ozemlja med obe drža-
vi, ureditev gospodarskih odnosov med Turčijo in
Irakom, razorožitev turških in angleških obmejnih po-
krajnin in varnostno pogodbo.

Nagrada 50.000 dinarjev! Naše cenjene čitatelje
opozarjamo na zelo zanimiv oglas tvornice »Odeon«.

Borza (Avala), 15. decembra 1925. Zürich zaključ-
ni: Beograd 9.20, Pariz 18.60, London 25.14%, Newyork
518.50, Milano 20.90, Prag 15.35%, Wien 73%, Budapest
0.00727, Berlin 123.40, Brüssel 23.50, Madrid 73.40, Am-
sterdam 208.35, Varšava 49, Bukarest 2.42%, Sofija
3.77%, Atene 6.90, Zagreb devize: Pariz 202.50 do 206.50,
London 272.99 do 274.99, Newyork 56.12% do 56.72%,
Milano 226.76 do 229.16, Praga 166.42 do 168.42, Praga
166.42 do 168.42, Wien 7.912 do 8.012, Berlin 1338.70 do
1348.70, Zürich 1085.50 do 1093.50.

Iz Maribora.

Ravnatelj dr. A. Jerovšek je radi bolezni nastopil
dvamesečni dopust in v tem času strankam ni na raz-
pologo.

A. M. Slomšek in njegovo delo. O tem bo govoril v
petek na 7. prosvetnem večeru, ki ga priredi Prosvetna
zveza v Mariboru dne 18. decembra ob 8. uri zvečer v
dvorani Zadrugne gospodarske banke, g. profesor Fran-
Fink iz Maribora. Predavanje bodo spremljale skioptič-
ne slike.

Z žandarji, policaji in detektivji so ščitili Radiča.
Samostalni demokratje so sporočili Radiču v Beograd
po svojih in Radičevih zaupnikih, da hočejo ti strašni
črni klerikaleci Radiča v Mariboru natepsiti, če že ne
ubiti. Ojoi! In tako si videl pri sprejemu na kolodvoru
toliko policajev, detektivov in v civil preoblečenih žan-
darjev, da je vsak tretji človek bil pripravljen te sa-
lamenske »klerikalce« prijeti in zapreti, če bi se oglasili.
A vse skrbi gospode režima so bile nepotrebne. Naši so-
misljeniki so se strogo držali navodil: Pustite Radiča in
njegove mešetarje popolnoma pri miru. V listih in z
navodili smo zahtevali od naših ljudi, da absolutno ne
smejo motiti Radičevega izleta. In naše vrste so držale
disciplino. Znano nam je, da je politična oblast strogo
naročila, vsak »upor« proti Radiču v kali zadušiti. Ko
je nek državni uradnik pred kolodvorom vprašal šo-
ferje, kdo bo plačal pol ducata avtomobilov, ki so ča-
kali na Radiča, so tega radovedneža že hoteli zapreti.
Naš pristaš je na ulici pozdravil Radiča z »Hvaljen
Isus! Živela republika! In že je oko postave dalo tega
drzneža prijeti. Mi na naših shodih ne potrebujemo ne
žandarjev, ne policajev!

Kako so radičevci »znizali« ceno kruhu. Strašno
bedasto je agitiral nek človek v Krčevini za Radiča. Ce-
lo soboto je frfral okoli in kričal: Mi delavci, mi že-
lezničarji in vsi ubogi ljudje moramo držati z Radičem,
on bo takoj znižal ceno kruhu in mesu. In res se je med
lahkovernimi ženskami in prismuknjenci raznesla v
nedeljo dopoldne na trgu vest: Radič je prišel v Mari-

bor. Jutri bo pa že cena kruhu znižana. A glej ga spa-
ka! V pondeljek po shodu, dne 14. decembra pa so bili
Mariborčani in okoličani neprijetno presenečeni: Cena
kruhu se je dvignila pri enem hlebcu za 2 kroni! Živijo
Radič!

Krščanska ženska zveza priredi v nedeljo dne 20. t. m.
v veliki dvoran Narodnega doma ob 19. uri božičnico. Na
sporedu so: Pozdravni govor, deklamacija, petje, slavnostni
govor č. g. Pavla Živornika, božične sanje, razdelitev bo-
žičnih daril, ter licitacija. Sodeluje godba Katoliške omladi-
ne. Obdarovanih bo 90 ubogih članic. Članice, katere želite
svoje domače obdariti za božičnico, prinesite do nedelje
predpoldne darila z natančnim naslovom gosp. Šternovi,
Tattenbachova ulica 20. K prav obilni udeležbi vabi odbor.

Nadaljni program Ljudske univerze v Mariboru. Po
prav dobro uspehi predavanjih o ruski arhitekturi (dr.
Stele) in ruski duši (B. Borko) bo nudila Ljudska univerza
svojemu občinstvu, zlasti se prijateljem ruske kulture, več
nadaljnih predavanj. V petek, dne 18. t. m. bo predaval g.
profesor Gruntar o ruski pokrajini, Ob lepih skioptičnih
slikah bo peljal slušatelje v staroslavno Moskvo z njenim
divnim Kremljem, v monastirski Kijev, v slavni Nižnij
Novgorod, zibelko ruske državnosti, v ponosni Petrograd,
na matuško Volgo in v mnoge druge tipične ruske pokrajine,
ne, opisujoč hkrati njih kulturni pomen za ruski narod. —
V pondeljek, dne 21. decembra bo predaval predsednik
Ljudske univerze g. inž. Janko Kukovec o Tolstoju. To pre-
davanje bo obsegalo mlada leta velikega ruskega pisatelja
in verskega misleca. Predavatelj bo načrtal v širokih po-
tezah njegove prve divne umotvore in citiral iz njih naj-
bolj markantna mesta. V središču pa bo stalo čudovito živ-
ljenje Tolstoja samega. Predavanje se bo nadaljevalo po
novem letu. Predavatelj bo skušal podati enotno in zaokro-
ženo sliko o osebi, življenju in delovanju Leva Tolstoja ter
zajeti njegove ideje in azore o temeljnih problemih sveta in
človeka.

Narodno gledališče. Danes, sredo, dne 16. decembra
ob 20. uri. Slavnostna predstava »Gorenjski slavček«.
(Gostovanje ge. Lovšetove). Kuponi. Četrtek, dne 17. de-
cembra ob 20. uri »Sumljiva oseba« ab. C. Petek, dne 18.
decembra. Zaprt. Sobota, dne 19. decembra ob 20. uri
»Zakleti grad« ab. D.

**Gostovanje gospe Lovšetove v mariborskem gleda-
lišču.** Danes, v sredo, dne 16. decembra gostuje ta znana,
prva ljubljanska operna sopranistka v eni svojih naj-
uspešnejših partij, v vlogi Minke v »Gorenjskem slav-
čku«. Ker vlada veliko zanimanje za ta prvovrstni gle-
dališki dogodek, se priporoča nakup vstopnic v pred-
prodaji.

Jabolki, orehovi, suhega sadja, peciva, sladkorčkov itd.,
kar pač otroci radi imajo, prosimo cenjeno občinstvo za bo-
žičnico Podpornega društva za revne učence, ki bo to ne-
deljo popoldne. Darov zaprosimo do petka, dne 18. t. m. v
meščansko šolo, Cankarjeva ulica I. nadstropje. Za božič-
nico so že darovali: usnja tvrdka Hoffmann-Blecha za 10.
tvrdka Freund za 30 parov. Slovenska Posojilnica 1000 D.
Dr. B. Ipavc 50 D; Pogačnik, Ruše 100 D; Podmladek rde-
čega križa 4900 D od koncerta; mariborska mestna občina
40.000 D. Odbor se toplo zahvaljuje vsem dobrotnikom in
prosi vse mladino ljube daljne pomoči, ker je okoli 700 otrok
potrebnih obleke, obuvala in perila. To zahteva ogromne
svote. Za zbiranje članarine pošlje letos društvo svojega
zastopnika z izkaznicami, ki so dar Mariborske in Cirilove
tiskarne, v gotovi nadi in z udano prošnjo, da pač nikdo ne
odreče majhnega letnega prispevka našemu blagemu na-
menu. — Odbor.

Sveta vojska v Mariboru je imela pretečeno sredo svoj
občni zbor, ki pa je bil precej slabo obiskan, ter leži krivda
slabega obiska deloma tudi na starem odboru, ki občnega
zboru ni pravočasno in dovoljno razglasil. Poročilo o delo-

Kiffmannu izplača dolg še pred novim letom. — Veselični
davek pobira občina od vseh prireditelj v iznosu 20% let-
nih dohodkov. Oba mariborska kina sta prosila, da se jima
veselični davek zniža. Razvnela se je živahna debata, pre-
dlagalo se je, da se zniža veselični davek splošno na 10%, in
ostane 20% samo za plesne itd. Končno se je stvar izročila
odseku, da se ugotovi, če bi bilo znižanje v nasprotju s pre-
loženim proračunom.

Stanovanjski davek.

Društvo stanovanjskih najemnikov je sprožilo misel
o posebnem stanovanjskem davku, ki bi se stekal v grad-
beni fond in iz tega bi se gradile nove stanovanjske hiše.
Društvo je poslalo občini obširno spomenico z načrtom, ka-
ko bi se naj po mnenju društva davek pobiral. Obdačeno bi
bilo stanovanje po številu sob; davka ne bi plačevali oni,
ki imajo manj kot 800 dinarjev dohodkov mesečno. Ko bi
obdavčenec vplačal gotovo svoto davka, bi dobil posebno
obveznico kot solastnik stanovanjske hiše. — Odsek se je
s predlogom natančno bavil in ugotovil, da je načrt ne-
izvedljiv. — Prvič bi bila to prevelika obremenitev vseh
slojev, zlasti uradnih hiš in delavskih, dalje bi občina po-
trebovala preveliki aparat, ki bi toliko stal, koliko bi davek
nosil. Nemogoče je ugotoviti mesečne dohodke posameznikov.
Proti načrtu je dobila občina že vse polno protestov,
tudi od stanovanjskih najemnikov samih. V dolgotrajni de-
bati, ki je bila zelo živahna, so prišli občinski svetniki s ta-
ko različnimi predlogi in nasveti, da je končno na predlog
dr. Lipolda načrt bil izročen kombiniranemu III. in IV. od-
seku, ki naj na prihodnji seji iznese konkretne predloge.

V. odsek (g. Weigl): Tržnemu nadzorstvu se naroča,
naj strogo pazi, da bodo prodajalci na trgu, zlasti špeharji,
imeli cene vidno označene na predpisanih tablicah. — Pobi-
janje draginje življenjskih potrebščin je postalo zopet aktu-
alno, odkar so se zvišale nenadoma cene kruhu. Peti odsek
se bo odslej redno sestajal ob takih prilikah ter sklepal o
merah, da se draginja omeji. — Mesarji morajo svoje meso
kvalificirati in označiti na tablicah, kake vrste meso pro-
dajajo (I. vrste, II. vrste itd.).

Odobritev računskih sklepov za leto 1924.

Po nalogu občinskega sveta sta pregledala gospoda
občinska svetnika dr. Lipold in Pfrimer knjige mestnega
knjigovodstva in predlagata, naj se rač. sklepi in bilanca za
leto 1924 odobri. Po tem sklepu je bila seja za javnost za-
ključena.

vanju odbora je podal predsednik g. prof. Fr. Kovačič, ki
žal znanprej ni več prevzel tega mesta. Ravnatelj dr. To-
minšek se je odstopivšemu predsedniku zahvalil za njegov
trud ter navajal, da je pravzaprav vse, kar je bilo dosedaj
pri nas storjenega na polju treznosti, delo in trud dr. Ko-
vačiča. V novi odbor so bili izvoljeni gg. ravnatelj dr. J.
Tominšek, prof. Dolar, J. Stabej, A. Krepek in gospa ravnateljica
A. Stupica. Za pregledovalce računov pa gospa
dr. Jančičeva in gđ. Levstikova. Ker so v novem odboru
osebe, ki imajo smisel in dobro voljo za treznostno delo
med našim narodom, je želeli odboru čimveč uspeha in tudi
podpore s strani oblasti in javnosti.

Studenci pri Mariboru. V nedeljo, dne 20. t. m. po-
poldne po blagoslovu bo predavanje v društveni sobi
za ude Katoliškega slovenskega društva v Studencih.
Vabljeni so tudi drugi. Predavatelj bo č. g. dr. Josip Je-
raj.

V vednost članom društva železniških upokojujencev.
Podružnica društva železniških upokojujencev v Ma-
riboru obvešča svoje člane, da se vrši v nedeljo, 3. ja-
nuarja 1926 ob pol 10. uri dopoldne v Gambinovi dvo-
rani v Mariboru redni občni zbor. Člani tega društva so
vljudno vabljeni, da se rednega občnega zbora zanesljivo
udeležijo. Odbor.

Društvo hišnih posestnikov za Maribor in okolico v
Mariboru sklicuje protestni shod, ki se vrši v nedeljo,
dne 20. decembra 1925, ob 10. uri predpoldne v Gambri-
novi dvorani s sledečim dnevnim redom: 1. Protest proti
previsoki davčni obremenitvi hišne posesti. 2. Zahteva
po opravičeni davčni reformi in enakomerni razdelitvi
davčnih bremen v celi državi. 3. Položaj in stališče po-
sestnikov in industrijalcev, trgovcev in obrtnikov kot
davkoplačevalcev. 4. Slučajnosti. Pridite na ta protestni
shod vsi hišni posestniki, industrijalci, trgovci in obrt-
niki. — Udeležite se tega shoda polnoštevilno. — Pred-
sedstvo društva.

Koliko bo stala »Nasha Straža« v l. 1926?

»Nasha Straža« bo stala v letu 1926:

Za celo leto 80 din.

za pol leta 40 din.

za četrt leta 20 din.

za mesec 7 din.

Izven države SHS stane »Nasha Straža« še enkrat toliko.

LISTER.

Mali svet naših očetov.

Roman treh delih. Spisal Antonio Fogazzaro.
Prevod iz italijanščine.

85

Čustani nam je poslal v dar krasnega linja. Vjel
ga je danes zjutraj v veliko jezo Bianca, ki ves dan
ribari, pa ničesar ne ujame. Jezi se, da se ne zmenijo
pridni linji za Nj. c. kr. Vel. in njegovega Carlascia.
»Ubogi človek«, pravi gospa Pepina, »saj se mu bo še
zolež zlih od jeze.« Ga bo že minilo, ga bo že minilo.

Brate vodi vez edina

nas do cilja enega.

Živi, cesar, domovina,

večna bode Avstrija!

15. septembra.

Povedala sem stricu dogodek s Pasottijem. Bil je
zelo nezadovoljen. »Lep dobiček hoš imela od tega«, je
rekel. Ubogi stric, človek bi mislil, da je utilitarist. Pa
je filozof. V glavnem pa je proti vsej moji jezi do to-
likih grdih stvari na svetu je njegov glavni dokaz:
»Vzemi tako kot je!«

Danes je bila velika maša v Gornjem Albogasiu.
Ko sem šla z Marijo iz cerkve, sem srečala obupen po-
gled uboge Pasottijeve, ki je imela očitno ukaz, da
se mi mora izogniti. Pridružila pa se mi je Ester in šla
tudi z menoj k nam, kjer sva imeli med štirimi očmi
razgovor, ki sem ga že nekaj časa pričakovala. Začela
je s prošnjo, da se ne smem smejati, sama pa se je
smejala. Iz vsega sem razumela, da je napravil pro-
fesor polagoma nekoliko vtisa nanjo. Tako je, četudi
Ester zatrjuje, da ne more razvozljati svojih čustev.
Vidim vso pot, ki jo je naredilo njeno srce. Gotovo se
spominjaš, da ga je sprva imenovala starega Valsol-
dežena, starca, plesca, dolgošca, nosorožca, rdeče-
bradca. Ko je začutila do njega naklonjenost, je vsled
nekega čuta hvalečnosti opustila te priimke, ne da bi
se sprijaznila z bleščečo lobanjo s štrlečimi ušesi, z
rdečo dlako in s cvetočim nosom svojega oboževalca.
Sedaj o prvih treh grozotah sploh ni govora. V teh
treh točkah je prijatelj dobil bitko in lahko slavi zma-
go. Samo še okoli četrte točke se bije boj. »Toda ta nos!«
je rekla danes zjutraj Ester ter se smejala in smejala
in skrila svoj ljubki, žareči obrazek. Sramotni nos ču-
dovito uspeva, ter je vedno večji in vedno bolj rdeč.

Ta preprosti človek mi je zaupal pred kratkim,
mogoče zato, da bi povedala Esteri, da je vedno, tudi
v mladosti pil samo vodo. Njegov nos je rdeč in otečen
radi pogostih notranjih bolezni. Bala sem se, da to no-
vo dejstvo ne bo izboljšalo položaja. Upala sem, da bo
prijateljica končno premagala tudi to veliko in debelo
oviro. Dejstvo je, da je njegova strast dosegla vrhunec.
Napisal ji je trideset strani dolgo izpoved, popolnoma
izpraznil srce, ter ga obrnil narobe, da bi celo Hrvala
moral omehčati. Pomagala sem mu pri Esteri, ki se bo
v dveh dneh odločila, Odgovoriti hoče po meni. To si
razlagam tako, da jo profesorjeva učenost teži in se
zato zelo boji, da ne bi napravila pravopisnih napak.
Dobro znamenje!

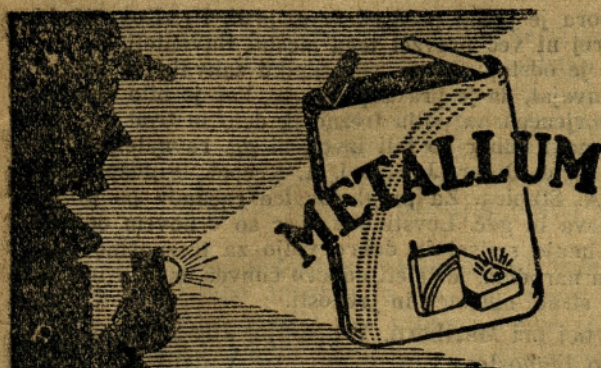
SEJA MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Včeraj, dne 15. t. m. se je vršilo nadaljevanje 19. redne
seje mariborskega občinskega sveta. Po otvoritvi je občins-
ki svetnik g. Glaser izrekel obžalovanje, da je na eni iz-
med občinskih sej žalil inž. mestnega stavbenega ura-
da, g. Barano. Gospod Glaser je omenil, da je bil napačno
informiran. — Za tem je gospod župan poročal o kaldrmini.
Država dolguje občini 3.907.784 D na kaldrmini. S tem pri-
spevkom je hotela občina tlakati Meljsko in Einspielerjevo
ulico, ki vodijo k carinarnici. Proračun za tlakanje pred-
videva 4.361.500 D stroškov. Na prošnjo za podelitev kal-
dermine je občina dobila odgovor, da bo gradbena direkcija
ugotovila, v kolikor je cesta potrebna tlakanja in delo
naj se razpiše, ne pa, da se denar izroči občini. Obenem se
mora občina zavezati, da bo primanjkljaj krila iz lastnih
sredstev. Gospod župan predlaga, naj si občina prisrbi vsa
potrebna odobrenja, da ji finančni minister izplača kaldr-
mino in da se morebitni primanjkljaj krije iz tekočih do-
hodkov kaldrmine.

Na zadnji občinski seji je socialist gospod Ošlak ne-
pačdel poslanca Vesenjaka in gospoda Žebota, češ,
da sta intervenirala v zadevi špeharja Finguša, kojemu je
tržno nadzorstvo zaplenilo pokvarjeno meso. Na podlagi
uradnega poročila ravnateljstva mestne klavnice je razvid-
no, da so si socialisti posredovanje obeh poslancev kar
izmislili, celo Fingušovo afero so pa zelo pretiravali. Ob-
čina, odnosno njeni organi so postopali popolnoma pravil-
no. Bahun in Ošlak sta se nato skušala izviti in celo zade-
vo pokazati v drugi luči, kot na zadnji seji. — Na vprašanje
o znižani obrestni meri je odgovorila Kranjska hranilnica v
Ljubljani, da je znižala obrestno mero na 10 odstotkov. Isto
stori v kratkem mariborska mestna hranilnica.

Poročila odsekov.

VI. odsek (dr. Jerovšek): Društvo hišnih posestnikov je
predlagalo, da naj občina sama pobira občinske doklade.
Mestno knjigovodstvo odgovarja, da je to v letu 1926 še ne-
mogoče izvesti. — Ljudski kuhinji, ki se je preselila v mest-
no hiralnico, se dovoli naknadno 8200 D za instalacijo elekt.
luči. — Mestni klavnici se odobri kredit 15 tisoč dinarjev
za nabavo aparatov za laboratorij. — Načrti za novo mestno
hišo se morajo kmalu razpisati. III. in IV. odsek se bo-
deta o tem posvetovala in odredila, da se ali razpiše javen
natečaj, ali pa izroče načrti kakemu arhitektu v delo. —
Gospod Kiffmann, od katerega je občina kupila letos hišo,
zahteva izplačilo kupnine. Najelo se bo posojilo in gospodu

nedosegljiva glede trajnosti in jakosti žarenja!

18. september.

Tri dni Ti nisem pisala. Bala sem se, da ne bi mogla obvladati svojega peresa, da ne bi znala izraziti svojih misli, z besedami, ki naj bi imele neko zmernost in nič več. Sedaj to lahko storim, in storim. Vedi pa, Franco, da nisem prepričana, če se bom mogla vedno obvladati.

Zvečer, 15. septembra, je prišel torej k meni zastopnik Tvoje stare matere, ker je 16. potekel rok Tvojih obresti, sem mislila, da ima onih petsto dvajset. Brez nadaljnjega sem mu rekla, da bom takoj spisala pobotnico. Tedaj mi je cenjeni gospod Bellini rekel, da mu ne zadostuje moja pobotnica. »Kako to«, sem odgovorila, »saj vam je 16. marca tudi zadostovala?« »Tako mi je ukazano!« je rekel. — »Toda Franca ni tukaj.« — »Vem.« — »Po kaj ste torej prišli?« »Prišel sem vam povedat, da se mora zglasiti don Franco pri upravitelstvu gospe markize v Brescii, če hoče dobiti denar.« — »In če ne more priti v Brescio?« — »Tu je gospod Bellini naredil kretnjo, čes: »Naredite, kakor hočete.« Odgovorila sem mu, da je dobro, mu postregla s kavo ter mu rekla, da bi rada kupila od gospe markize omare za knjige iz tvoje stare študijske sobe v Cressogno. Bellini je prebledel ter prav potuhnjeno odšel kakor naš stari pes v Rigevevi hiši, če je kaj ukradel.

Prav gotovo ima pri tej umazanosti Pasotti svoje prste vmes.

Včeraj je bil pri nas upravitelj iz Caravine. Povedal je, da je 14. zvečer prišel Pasotti zelo pozno v Cressogno. Prišel je v hišo stare matere, baš ko so molili rožni venec, tako, da se je moral tudi on udeležiti molitve. Upravitelj se je radi tega zelo smejal. Po njegovem mnenju gre Pasotti samo zato k maši, ker je c. kr. upokojenec, moli pa samo nekaj, kar ne vem, kaj je. Pripomnil je še, da je Pasotti ostal, ko so drugi odšli, ter se razgovarjal z markizo. Poleg je bil tudi Bellini. Bellini je istega dne dospel iz Brescie. Najbrž je prinesel denar za te.

Do oktobra, dokler ne dobimo Tvojega denarja, je toliko, da homo živel. Drugač ne rečem nič.

Ciklamo, ki jo boš našel tu, Ti pošilja Marija. Moram Ti povedati to stvar. Lahko si misliš, v kakšnem duševnem stanju me vidi. Sliši tudi večkrat, da govorim o Tvoji stvari s stricem. Stric je vedno stric. V svojem življenju je imenoval lopove samo one najemnike, ki so mu ponujali denar in enega strica, ki je popolnoma različen od njega. Ta stric je bil vsa leta izjemal svojega nečaka, pa mu ni zapustil niti beliča. Drugih lopovov ni hotel nikdar videti, pa jih tudi sedaj noče videti. Kadar sedaj govorim z njim, hoče Marija vedno poslušati. Vedno je pošljem ven, toda mnogokrat ne opazim, da se prav tiho vrne. Danes zjutraj je molila svoje molitvice. O Franco, Tvoja hči je verna v Tvojem smislu! Nazadnje je molila za ubogo staro mater Terezijo. »Mama«, je rekla nato, »sedaj bom molila pa še za staro mater iz Cressogna.« Odgovorila sem s trpkimi besedami, kakor sem pač mogla. Priznam, če hočeš, da nisem naredila prav. Marija me je pogledala in rekla: »Ali je res hudobna stara mati iz Cressogna?« — »Da.« — »Zakaj pa pravi stric, da ni res hudobna?« »Zato, ker je stric tako dober.« — »In ti, ali nisi tako dobra?« — »Ti moja ljuba nedolžnost, nisem mogla drugega, kot da sem jo skoraj zadušila s poljubi. Komaj pa sem jo izpustila, je zopet začela: »Veš, ti ne boš prišla v nebesa, ker nisi tako dobra.« To o nebesih, je njena stalna misel. Ubogi Franco, ker jo ne moreš imeti pri sebi! Kako zadovoljen bi bil z njo. Veliko žrtve doprinašaš! Če ti lahko naredim veselje, ti povem, da sem našla edino možnost, da ljubim Boga, v tej deklici, zakaj v njej se mi zdi Bog viden in razumljiv.

Zbogom, Franco. Objamem Te.

Luiza.

(Dalje prihodnjič.)

Veliko nagrado za 50.000 Din.

lahko zamudite, ako ne čitate tega oglasa!

V svrhu upeljave naših specialnih parfumov smo se odločili za posebno božično reklamno prodajo, ki bo trajala do

27 decembra t. l.

Onim, ki se bodo poslužili te reklamne prodaje, poklanjamo sledeče velike nagrade, ki se na željo dobitnika izplačajo tudi v gotovini.

1 nagrada v skupni vrednosti	50.000 din.
2 nagradi po 10.000	20.000 din.
4 nagrade po 5000 din.	20.000 din.
2 nagradi po 2000 din.	4.000 din.
10 nagrad po 1000 din.	10.000 din.
41 nagrad po 500 din.	20.500 din.

Tekmovanja za navedene nagrade se lahko udeleži vsakdo, kdor nam po poštni nakaznici ali v denarnem pismu pošlje Din. 65.—

nakar dobi poštnine prosto

1 kanton 6 specialnih flakonov različnega finega Odeon-parfuma (v običajni vrednosti 90 din.).

V svrhu tekmovanja za razpisane nagrade je vsaki pošiljki priložena zaprta kuverta s kuponom, opremljenim s tekočo številko, kakor tudi načrt o razdelitvi nagrad, s katerim soglašajo vsaki naročnik. Vlaganje kuponov se vrši pod nadzorstvom kr. notarja.

Da pa naše odjemalce v vsakem oziru zadovoljimo razen omenjenih 60 velikih nagrad, poklanjamo prvim 15.000 naročnikom še nadaljnjih

5000 posebnih manjših nagrad v skupni vrednosti 450.000 din.

Z ozirom na veliko število teh posebnih nagrad odpade povprečno na vsakega tretjega naročnika po 1 posebna nagrada. Vrh tega je pa dana seveda tudi možnost, da razven te pripade nanj še ena izmed gorenjih velikih nagrad.

Ker je število navedenih posebnih nagrad omejeno na 5000 dobitnikov ter je pričakovati zelo velike udeležbe, vam priporočamo, da se za udeležbo božične reklamne prodaje takoj odločite!

Razdelitev nagrad prične dne 5. januarja 1926.

Naročila je točno nasloviti na:

„Odeon“

tovarna kosmetičnih izdelkov in parfumov, Ljubljana, Vegova ulica 851.

Nc V 1511/25

Prostovoljna javna dražba

Na predlog Vincenca Knupleša, Antona Peklarja in Marije Vogrin se prodajo na javni dražbi

dne 4. januarja 1926 ob 9. uri 50 minut dopoldne

pri spodaj podpisanim sodišču v sobi št. 6—7 nepremičnine, vpisane pri vl. št. 19 k. o. Ročica pri Sv. Jakobu v Slov. gor. in na tem posestvu se nahajajoče pritlikline in premičnine.

Izključna cena, pod katero se ne bo prodajalo, znaša za zemljišča 78.186 din. 15 p. in za pritlikline in premičnine 8803.75 din.

Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove pravice nedotaknjene.

Za potrditev prodaje imajo predlagatelji 3 dni časa.

Dražbeni pogoji se lahko vpogledajo v pisarni okrajnega sodišča v Mariboru, v sobi št. 6—7 od 8. do 12. ure dopoldne vsak dan.

Okrajno sodišče v Mariboru, oddelek V, dne 10. decembra 1925.

606

ARGUS je naš najboljši domači obveščevalni zavod ARGUS ima v vseh mestih zanesljive poverjenike ARGUS daje obvestila o vsem, posebno pa o stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in zasebnih oseb ARGUS-ove informacije so vedno točne, izčrpne in hitre ARGUS se nahaja v Vuka Karadžića ul. 11, Beograd ARGUS-ov telefon: 6-25, brzojavni naslov: Argus

AVTOMAT. SVINČNIK
PRAKTIČEN
TRAJEN
CEN

ZLATO NALIV PERO
PRVORAZREDNA MARKA

Učenec, iz dobre hiše, z dobrimi spričevali, se sprejme v trgovino z modnim in galanterijskim blagom. Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2. 602

Usmilite se brezstanovanjcev! Prijavite proti dobremu plačilu vse količkej odveč prostore stanovanjski borzi »Marstan«, Maribor, Rotovški trg 1. 597

Krojači in šivilje! Kroje (šnite), kakoršne želite, za dame, gospode in otroke izdeluje in razpošilja: Knafelj Al., strokovni učitelj za krojaštvo, Ljubljana, Križevniška ulica 2. 598

Kavarna »Evropa«, čez cesto od kolodvora, dnevno koncert, vsi časopisi na razpolago, dobre pijače, postrežba točna. Se priporoča! — Za Jos. Cizela — Gabro Valjak. 519

Znamo iz svojega premoženja pri Veliki Nedelji prodaja Slovanska premoženjska družba d. o. o. z. v. Ljubljani, Wolfova ulica 51, 1-1. 107

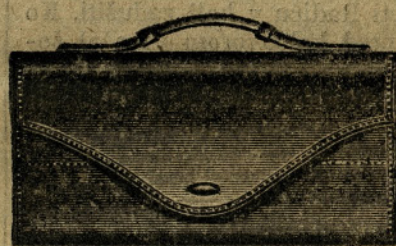
Za Božič

priporoča svojo zalogo v galanteriji, igračkah, gospodarskih in kuhinjskih posodah po zelo nizkih cenah

JOSIP MLINARIČ, MARIBOR, GLAVNI TRG ŠTEV. 17.

Pri nakupu od 100 din. 5% rabata.

Božična in novoletna darila

so najprimernejša letista, katera se vsak dan rabi, n. pr.: kovčke in torbice za potovanje, različne damske, spisne, šolske in tržne torbice, listnice, tobačnice, denarnice za drobiž, kakor tudi gamaše in nahrbtniki.

V veliki izbiri in po zmernih cenah pri

Ivan Kravos, Maribor,
Aleksandrova cesta 13

VELETRGOVINA

TRGOVSKI DOM
V MARIBORU

nudi za nakup božičnih daril izvanredno nizke cene.

NOVO!

NOVO!

Otvoritev novih velikih trgovskih lokalov v suterano.

Tu se bode prodajalo na tisoče raznih ostankov blaga po novi reklamni ceni.

Za obilen obisk se priporoča

Ivan Pregrad.

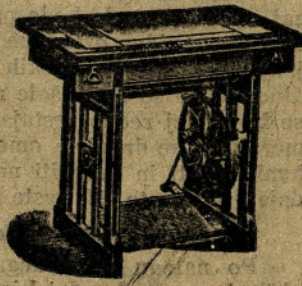
Velika razprodaja

Zaradi opuščenega izdelovanja se od dne 10. decembra naprej razprodaja vse blago klobučnaste in baržunaste robe, lutk in enakih lastnih izdelkov, kakor velike količine gumija, celuloide in mehničnih igrač za 20 pod lastno ceno. Razprodaja se vrši do nove odredbe v trgovini g. Karola Worsche, Gosposka ulica 8, kjer se tudi prekupcem vsakovrstne igrače po zelo izredno nizkih cenah oddajajo.

Taka priložnost za nakup ne pride več! Taka priložnost za nakup ne pride več!

LUTKA, prva jugosl tovarna dečjih igrač, MARIBOR

Edino najboljši

Telefon 318

šivalni stroji in kolesa so le

Josip Petelinčič
Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika ob vodi)

známke »Phön X« in Adler

za rodbinsko, obrtno in industrijsko rabo.

Istotam najboljši švicarski pletilni stroji známke »Dubied«

Pouk v vezenju in krpanju brezplačen.

Večletna garancija. Delavnica na razpolago.